SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXV (29)
Štev. (No.) 17

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
29. aprila 1976

Slovenskega srca - 21. Slovenski dan - Slovenskega duha

Lep sončen dan — Slovenski dan!

Če je bilo vreme za Veliko noč deževno, nam je pa Bog za Belo nedeljo — malo veliko noč — poklonil lep jesenski dan: brez vetra, toplo sonce.

Pred starodavno baziliko, ki je posvečena sv. Justu in Pastorju, je lepo negovan trg in sredi njega stoji spomenik največjemu Argentincu gralu. San Martinu. Okrog spomenika so se začeli zbirati rojaki že dolgo pred napovedano uro.

Ob 11 pa je prispela procesija narodnih noš (zbralo se jih je nad petdeset), ki je stopala za argentinsko in slovensko zastavo in napravila špalir za predsednika in odbornike Zedinjene Slovenije, slovenskih domov in organizacij. Fant v narodni noši je v spremstvu dveh deklet v imenu vseh položil venec pred spomenik, medtem ko je trobentač Gusti Čop ml. počastil Osvoboditelja. Kulturni referent ZS Lojze Rezelj je v kratkih besedah povedal prisotnim domačinom, kaj pomeni slovesnost, potem pa vse pozval v baziliko.

SV. MAŠA

V lepem redu se je množica slovenskih narodnih noš pomaknila za zastavama v cerkev z ostalimi udeleženci, kjer jih je sprejela vesela velikonočna pesem. Msgr. Anton Orehar je v spremstvu ministrantov pristopil k oltarju, da opravi sv. daritev. Berili sta brala Stane Mustar in Marjan Loboda, predsednika Našega doma in Zedinjene Slovenije. Po evangeliju je msgr. Orehar razvil v smislu beril in evangelija misli utemeljitve in pomena praznovanja Slovenskega dne v slovenski krščanski skupnosti v Argentini. Pred oči nam je postavil nevarnosti, v katerih živi mladina, odrasli in stari v vsakdanjem življenju tako v verskem kot narodnostnem oziru. Kakor sv. Tomaž ni veroval, dokler ni otipal Jezusovih ran in kakor so Jezusovi učenci morali dopovedovati, da so svojega Gospoda videli, Ga poslušali, se Ga dotikali, tako tudi mi starejši ne nehajmo prepričevati, da smo sami videli, slišali, se dotikali povzročiteljev naše narodne tragedije, ki je usužnjila v rdeče verige našo ljubljeno domovino. Iz preteklosti preko sedanjosti gradimo lepšo bodočnost, ne v lagodnosti, marveč v trdem delu, ki leži pred nami za ohranitev verskega in narodnega prepričanja in usmerjanja življenja po Njem.

Med sv. mašo je prepeval mladinski zbor pod vodstvom Andreja Selana.

Po končani verski izpovedi so se navzoči pomaknili v prostore Našega doma, kjer je že bilo pripravljeno okusno kosilo in v pogovoru počakali kulturnega dela prireditve.

POPOLDANSKI PROGRAM

V lepi dvorani Našega doma so obiskovalci tega 21. Slovenskega dneva, ki so po kosilu prihajali v nepretrgani vrsti, že ugledali na odru mlade nastopajoče, kot ozadje pa čudovito Blejsko jezero z otočkom, delo Toneta Oblaka in Boža Urbančiča. Stene so krasile slike naših velikih mož iz čijih tekstov so bile izbrane recitacije odrskega prikaza: Cankar, Gregorčič, Prešeren, kot poklon njihovim obletnicam rojstva oz. smrti. Navzoče je L. Rezelj povabil, da stoje zapojejo argentinsko in slovensko himno. Zatem je predsednik Našega doma, *Stane Mustar*, pozdravil udeležence in posebej še: predsednika NO za Slovenijo, Miloša Stareta; delegata slov. dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Antona Oreharja; predsednika Zedinjene Slovenije Marjana Loboda; predsednika Slovenske kulturne akcije dr. Tineta Debeljaka; dušnega pastirja sanjuškega okraja dr. Alojzija Starca; slavnostnega govornika Zorka Simčiča, dušne pastirje in učiteljstvo slovenskih šol ter zastopnike organizacij. V svojem govoru je omenil:

„Z veseljem smo se odzvali, da priredimo v Našem domu to lepo in pomembno slavje Slovenskega dneva. Zdi se nam zelo koristno, da slavje tega narodnega praznika kroži po vseh okrajih naše organizirane skupnosti. Vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli pri organizaciji in izpeljavi današnje slavnosti, se prav lepo zahvaljujem.

Seveda ne smemo dopustiti, da bi bil to zgolj koledarski in tradicionalni praznik. Vzeti ga moramo zelo resno. Da bo imel učinek, za katerega se sploh praznuje. Ta dan naj bi nas povezal v res iskrenem prijateljstvu in medsebojnem sodelovanju. Dajmo zgled narodne povezanosti naši mladini. V tem pogledu igra zelo važno vlogo naš tisk. Čas je že, da prekinemo s tisto ceneno staro polemiko medsebojnega grizenja, ki se na žalost še vedno ponavlja v našem tisku. Dovolj je, da nas doma že trideset let blati rdeča literatura. Ne potrjujmo jim še mi tega s svojimi medsebojnimi razprtijami. Kako je človek vesel, ko prejme slovensko revijo! Ali kakšno razočaranje občuti, ko jo prečita, ker najde tri četrtine branja samo za medsebojna malenkostna obračunavanja. Apeliramo na vso našo skupnost tudi v drugih kontinentih, da se to že enkrat konča. Bodimo veliki, ne majhni. Odstranimo vse malenkosti, ki bi nas ločile in podprimo ono, ki nas druži. Le tako bomo dokazali, da smo res to, zaradi česar smo se pred tridesetimi leti umaknili iz naše lepe Slovenije.

Dolžnost nas vseh je, da se potrudimo, na vseh področjih, ker to je zelo važno pri vzgoji mladine, za katero tarnamo, da ne bere rada naše literature. Vzroka pa ne vidimo. Odgovorni smo pa vsi, da jo vzgojimo v zdravem slovenskem in krščanskem duhu."

Njegove besede so navzoči podprli z močnim aplavzom. — Pred občinstvo je stopil predsednik Zedinjene Slovenije *Marjan Loboda* in izrekel dobrodošlico, se zahvalil odbornikom in članom Našega doma za pripravljenost, katero so pokazali ob tej priliki.

SLAVNOSTNI GOVOR

Referent za kulturno dejavnost ZS Lojze Rezelj je nato napovedal slavnostnega govornika, pisatelja *Zorka Simčiča* katerega govor objavljamo posebej.

Njegova izvajanja so poslušalci večkrat prekinili z odobravanjem, ob koncu se pa ploskanje dolgo ni poleglo.

ODRSKI NASTOP

Odrski prikaz je za ta dan sestavil dr. Tine Debeljak, plodni in neizčrpni ustvarjalec in mu dal naslov: „Danes je slovenski dan!" Iz črk in papirja je na oder postavil besedilo režiser Frido Beznik, kateri je v Našem domu žel že precej uspehov. Tudi to pot je svojo nalogo odlično izvedel. Igrali so dekleta in fantje sanjuške okolice, mladinski zbor in folklorna skupina (Emi Urbančič-Ivo Smrdel; Lucija Opeka-Jože Radoš; Helena Urbančič-Marko Mustar; Nancy Bogataj-Evgen Urbančič; Nežka Markovič-Roman Jelen; Kristina Marolt-Janez Ozimek). Po dolgem času smo spet mogli videti belokranjske plese v belokranjskih narodnih nošah.

Zgodba nam prikaže razigrano mladino, ko brezskrbno prepeva Foersterjevo Planinsko, pleše „lepo Anko" in se razveseli glumača Kurenta (Janez Krajnik) s Cankarjevo masko. Ta citira našega največjega pisatelja sveta: „Srečni ljudje bodo živeli tod!" Dekleta še plešejo, ko se zasliši tuljenje siren, pok bomb, regljanje strojnic. Cankar je med ljudstvom in ga bodri. Iz tarnanja se krik sprevrže v zmagoslavni: „Mati, Domovina, Bog!" in pojavi se sila proti rdečemu nasilstvu: „Dom braniti, domobranci, naš prelep je vzor!" Pesem utihne; Cankar že vidi v dalji stotnika v ohlapnem črnem plašču, tenkih nog, s koščeno in orokavičeno roko: „Stotnik Smrt..."

Aljaževa Oj, Triglav, moj dom, polna domotožja, nas prestavi v Emigrantski hotel v pristanišču, kjer oče in mati (Tone Erjavec in Mari Groznik) v razgibanem in duhovitem dialogu razpravljata o bodočnosti, sin študent (Janez Jereb) pa v svojem domotožju prebira domoljubne Cankarjeve črtice, nakar se vsi znajdejo pred veselo novico, da se nekdo zanje zanima: „G. Hladnik zbira naše ljudi in nam je že poskrbel delo pri gradnji letališča na Ezeizi" in pripravijo nam novo življenjsko dobo: „Življenje naj bode ti delovni dan!"

S pesmijo „Tiha luna" zbor začne nov prizor in dobo, v kateri dorašča novi rod in kateremu Kurent zapoje po Gregorčičevih verzih: „Krasna si, bistra hči ravnin"; možu svetuje: „Živeti mož ne sme za sé" in se poslavlja od rajnih v tuji zemlji počivajočih: „Mojo srčno kri škropite po ravninskih sončnih tleh."

Pojavita se na odru „predsednik" in „tajnik" našega osrednjega društva (Tone Erjavec in Janez Jereb), ko pripravljata govor za Slovenski dan. Tajnik opomni, da je prvi Slovenski dan bil 22. aprila 1956, torej obhajamo 20-letnico teh vsakoletnih praznikov, predsednik pa v svoj govor vplete skorajšnjo stoletnico naselitve prvih Slovencev v Argentini (1878) in zagotovi občinstvu, da bodo leta 2048, ob stoletnici našega prihoda Slovenci še govorili in mislili slovensko, „če bomo še v naprej skupaj držali in praznovali Slovenske dneve v pravem — slovenskem duhu."

„Nadzornik slovenskih šol" (Franci Uštar) v svojem govoru predstavi občinstvu zastave 11. slovenskih šol, ki jih prinašajo otroci kot simbol vseh 700 otrok, ki obiskujejo te šole. Vsakega zastavonošo je nadzornik vprašal v zvezi z življenjem ali naukom velikega moža, po kateremu šola nosi ime. Svoj nastop je nadzornik končal z novim vzklikom, s katerim bo slovenska skupnost v Argentini srečno dočakala svojo stoletnico v tej deželi: Jezik, svoboda, slovenska skupnost!

In za primeren konec tega odrskega prikaza je mladinski zbor iz San Justa zapel B. Ipavca Slovenski zemlji.

Vsa dvorana je dolgo ploskala in dala priznanje vsem, ki so sodelovali pri delu, posebno pa še tistim, ki so nastopali. Marsikdo je omenil, da je v Janezu Krajniku res videl Ivana Cankarja. Zbor in plesna skupina ter posamezni igralci so zaslužili, da jih pohvalimo, ker so dobro izpolnili naloženo jim nalogo. Seveda levji delež nosi pri vsem tem režiser Frido Beznik in oba sodelavca, pevovodja Andrej Selan in voditeljica folklorne skupine Tinka Urbančič, saj so priprave začele že precej tednov nazaj: najprej vse naštudirati, potem pa s potrpežljivostjo vse to razložiti in naučiti nastopajoče. Delo je obrodilo sad — dober sad!

Proti večeru in še v kasnejših urah so bili ljudje dobro postreženi in se seveda tudi pogovorili z znanci, a mladi (pa tudi ne tako mladi) so se zavrteli ob prijetnih zvokih, ki jih je ansambel izvabljal iz svojih glasbil.

Lepo preživet dan — ta 21. Slovenski dan! Vsem, ki so se zanj trudili in ga omogočili, naše priznanje in čestitke!

„Zvestoba nazaj – poslanstvo za naprej"

(Osrednje misli iz slavnostnega govora pisatelja Zorka Simčiča na 21. Slovenskem dnevu v San Justu)

Ko je nekdo pred kratkim v Evropi komentiral borbo za čistost idej v neki naši tukajšnji kulturni organizaciji, je napisal: „Boj se bije na celi črti in v mnogočem je izid tega boja, recimo v Avstraliji ali Angliji, pa tudi v Trstu, Celovcu, Gorici odvisen od tega, kako se bo bitka iztekla v Argentini." In je res od nas mnogo odvisno. In ne gre samo za kulturno polje...

Kaj nas je v tej borbi postavilo na tako častno mesto? Naše število ne. Smo ena najmanjših emigracijskih skupin. Večja kultura? Bi dvomil. Večja ekonomska moč? Tudi ko bi kdaj in kje od nje bila odvisna sila neke skupine — tudi ne.

Jasni pojmi o preteklosti, doslednost, pa vztrajanje v idealizmu — to je vsa skrivnost. Idealizem naših političnih in duhovnih voditeljev, vseh naših garačev v skupnosti, predvsem pa prava ljubezen očetov in mater, ki so z odločnostjo vodili svoje otroke — to je, kar nas je rešilo in nas morda res lahko daje za zgled.

Slovenski dan je torej dan, ko se lahko z vso upravičenostjo ponosno oziramo nazaj — in vendar je tak dan slovesen le tedaj, če se ob njem tudi zamislimo.

Če nas je nekoč stopilo z ladij 6.000 pa nas je danes 15.000, je pa v resnici naša naša prisotnost v Argentini vsaj dvakrat, če ne trikrat večja. Domačini, ki so na mestih, odkoder je videti žive sile v državi, imajo ta vtis. Nismo tega slišali le enkrat. Pa vendar... zakaj ne zaživeti še močneje?

Imamo med seboj ljudi z jasno vizijo za pot naprej. Imamo ljudi, ki znajo ideje izpeljati. Imamo ljudi, ki se dajejo v celoti, da življenje v naši skupnosti rase. Predvsem — imamo mladino. Mladi prevzemajo baklo iz naših rok, da jo nesejo naprej — v brk vsem tistim, ki so napovedovali naš konec „verjetno" leta 1950, „skoraj gotovo" leta 1955 in „za prmej" leta 1960...

Toda naše naloge so večje, naši cilji so višji in naša pot gre daleč. To ni samo naše upanje, to je naša trdna vera.

Seveda kdaj naletimo na ljudi, ki začno: „Pa kaj siliti naprej z emigracijo? Bodimo vendar realisti! Še vsake emigracije je bilo konec!" Ali pa: "Že prav, že prav slovenstvo in Slovenija, toda... prej ali slej... Bili so narodi večji od našega, pa.., Bodimo realisti!"

Realisti. A kaj je pravzaprav „realizem"?

Reka, ki teče doli nizko med bregovi, pa tisoči hektarjev zemlje visoko nad njo ob bregovih, nerodovitne zemlje, ker je suha — je to realno? Seveda je. Toda ljudje, ki so reko zajezili, ustvarili umetno jezero, s tem dvignili vodo do suhe pokrajine, jo skanalizirali in ustvarili na tisoče hektarjev, nove rodovitne zemlje — ti niso bili realisti?

Realizem ni samo to, kar je, ampak vse, kar je *res* možno. In kaj vse je možno, kadar je v nas ljubezen! Torej tudi up — in *vera!*

In potem: še vse emigracije da so izginile. Pa — recimo — da je res tako. Toda ti ljudje, ki nas o tem pripričujejo, ali so oni večni? Ne. Vedo, da bodo umrli. Zdaj pa, ko že vedo, da bodo izginili — vsak večer spijejo še kozarček strupa — ali pa skušajo z vsemi silami življenje podaljšati?

Seveda so emigracije, ki zginjajo. Ne samo kakšni gangsterji, ki so morali preko meje in ki se, komaj pridejo do falzificiranih dokumentov, zgubijo — ne, tu so emigracije poštenih ljudi, ki so šli od doma s trebuhom za kruhom. Ko so zaslužili toliko, da morejo rešiti, recimo, zadolženo posestvo v domovini, ali ko so si prihranili toliko, da jim ne bo treba več doma stradati — se vrnejo in je emigracije konec. So še ekonomski emigranti, ki se preselijo v državo-sorodnico, ker jim doma ni bilo mogoče živeti ali ker so si zaželeli boljših kondicij. Minejo leta, ostanejo samo še spomini na staro domovino, a v bistvu je njih sedanja domovina samo podaljšek prejšnje.

Toda tu so še emigracije druge vrste. Ljudje, ki so se izselili iz političnih, ideoloških razlogov. Če niso hoteli biti pobiti, a hočejo, da njihove ideje zmagajo, ker vedo, da so se morali umakniti in boj nadaljevati v svetu. Zdaj: katere politične emigracije v zgodovini so zginile? Poljska z Mickiewiczom? Ali — bliže našim časom — italijanska za časa Mussolinija? Da. Res je tudi teh emigracij bilo konec. A kdaj? *Ko je prenehal eksistirati vzrok, zaradi katerega se je ta emigracija rodila.* In ne dan prej!

In mladi, v svetu rojeni — ali res naj ne bi imeli zveze z njo? Funkcija sina je biti zvest očetovi misiji, in če očetu shirajo moči, njegov boj nadaljevati. To je sicer naravni zakon, a je od Boga dani in kdor mladini drugače govori, ji škodi.

Pa narodi, ki so izumrli?

Seveda nam zgodovina govori tudi o izumrlih narodih. Toda ali so to res bili vedno narodi, ali pa kdaj — čeprav lahko zelo mogočna — pa vendarle samo — ljudstva? Kar se pa narodov, kakršen je naš, tiče — naroda z zavestno preteklostjo, s svojim ozemljem, s svojo kulturo, predvsem pa s skupnim čutenjem političnih ciljev za bodočnost — kateri *tak* narod je v 2.000 letih, za časa krščanstva izumrl?

Pa tudi ko bi — zakaj raje ne razmišljati o dejstvu, o katerem govori Ortega y Gasset: Zgodovina nam kaže, da noben narod ne umre nasilne smrti. Narod umre samo, če sam noče več živeti.

A, glejmo, še naprej gre ta zadeva: tudi ko bi Bog sam enemu teh naših malodušnežev razodel, da bo čez tisočletja res konec narodov — kaj s tem? Mar se mi hranimo s kisikom, ki ga bodo rastline tvorile čez tisočletja, mar jemo pšenico, ki bo rasla — morda — čez tisočletja? Ali pa kot vsako živo bitje rasemo v času in kraju, kamor nas je postavil Bog, in v celicah, v družini, v skupnosti, ki so prav tako po Njegovi modrosti bile ustvarjene, da se človek more razviti? Ni globlja modrost in še manj skrb za nas, kar govori iz besed ljudi, ki nam ponujajo gradivo za avtoeliminacijo!

Res pa je, da skupnosti usihajo, kadar v njih umira smisel za duhovnosti. In kdo ne vidi, da smo pa tu res v nevarnosti. Tudi naša skupnost. Kdo ne vidi, da kljub zunanji še vedno veliki aktivnosti, življenje usiha?

Prva leta vsake emigracije je življenje bujnejše, ne samo, ker so vrednote ki naj skupino vodijo, še sveže, ampak tudi zato, ker celo na tem področju vlada zakon o vztrajnosti. Doma smo delali, pa delajmo še tu! In tako eni res delajo, ker se zavedajo dolžnosti za ta del našega naroda, toda marsikdo v skupnosti dela zgolj iz navade, kdo tretji še, "ker so ga porinili noter". Toda minejo leta, mineva zagon — in nenadoma spoznamo, da se še vedno veliko dela, da so še vedno uspehi, toda, bi dejali, — inverzija ni dala takih obresti, kot smo pričakovali.

Na tisoče naših mladih je šlo skozi slovenske šole, mladinske organizacije, živelo sredi političnih, verskih, kulturnih društev — in vendar njih prisotnost v naši skupnosti, kakšna je?

Mislim, da je vsakomur jasno, da nismo grešili, ker bi premalo delali. Smo pa brez dvoma marsikaj važnejšega — opustili.

Lepo je gledati slike iz Slovenije. Podobe po naših domovih, skioptična predavanja za naše male — oni so občudovali lepoto krajev, nam se je stisnilo srce ob spominih — lepo je vse to.

Lepo je gojiti stare običaje. Samo spoštovanje preteklega more dajati hrano za novo rast. Lepo je, da gojimo svojo folkloro, pa naj se izraža v plesih ali kuharski umetnosti, to je del naše preteklosti in ni ga zanemarjati. Vse to pomaga človeku, ki ni zgolj duh in ki ne živi nekje v zraku, da se obdrži v ravnovesju.

Lepo je praznovanje našega praznicnega leta. Stoletni običaji, izraz globoke vernosti naših prednikov, običaji, ki

(Nad na 2. str.)

„ZVESTOBA NAZAJ — POSLANSTVO ZA NAPREJ“

(Nad. s 1. str.)

prehajajo iz roda v rod, povezujejo zunanje navade z religioznimi občutki — koliko bogastva v tem!

In naša pesem? Komu med nami ni ob poslušanju melodij, ob razmišljanju njenega besedila kdaj zatrepetalo srce?!

Vse te stvari so ne samo važne, so sila važne in če bi jih zanemarili, bi se nevarno okrnili. Toda misliti, da bomo z njimi mladino dokončno navezali na slovenstvo, je zmota. Naša zemlja je res biser, toda kar je nam starejšim jezero pod gorami v domovini, to je našim mladim morda jasa sredi bariloške pokrajine, ali pa samo trg sredi naselja, kjer se skozi leta srečava s sosednjimi otroki. Človek se res ne veže samo s suhim umom na svojo očetnjavo, toda od vrednot, sicer velikih vrednot, a nebistvenih vrednot za utrditev narodnosti, pričakovati bistvene učinke — je nevarno. S pravo ljubeznijo do naroda in očetnjave je kakor z ljubeznijo do matere in očeta. Ne ljubimo matere zato, ker je lepa, ali očeta, ker je bogat. Prav nasprotno je prav: še bolj ljubimo mater morda prav zato, ker je vsa nebogljena in očeta, ki je morda revež. Če naša ljubezen do slovenstva ni take vrste, smo za slovenstvo lahko mnogo delali, a rešili komaj generacijo, dve.

Nikar ne podcenjujmo čustvene in celo umske zrelosti naših otrok! Dajmo jim razumeti, da je slovenstvo predvsem zakoličeno v preteklosti našega naroda, v njegovih bojih, zmagah in tudi porazih, v njegovih duhovnih zakladih, predvsem pa v tisočih, ki so trpeli in umirali za slovenstvo in katerih *idealov mi nimamo pravice izdati.* Mi nimamo pravice pretrgati verige, ki preko nas vodi v bodočnost.

Ne bo pravega slovenstva, pa najsi se mi starejši zgrudimo od garanja, če v nas in naših mladih ne bo zavesti, da je osnova slovenstva v dvojem: *zvestoba* nazaj — *poslanstvo* za naprej.

Naša mladina je ponosna na svojo kri. Vendar mnogi še danes sprašujejo: Pa zakaj naj bi med seboj govorili slovensko? — Če jim odvrnemo, da zato, da bo njih slovenščina tako bogatejša, ali da je jezik zadnje orožje v borbi nekega naroda, gre odgovor mimo, če niso bili prej vzgojeni tako, da bi čutili zvestobo do rodov nazaj in poslanstvo za rodove naprej kot eno svojih življenjskih funkcij.

Nujnost komponente "Zvestoba nazaj — poslanstva za naprej“ pa more razumeti samo človek ponosa in časti, samo fant in dekle, ki čutita, da sta otroka plemičev, to je — da sta tudi sama plemiča. Danes ima ta beseda slab prizvok, ker je plemstvo degeneriralo. V preteklosti pa plemič ni bil človek, ki bi zaradi svojega naslova imel ali smel zahtevati večje *pravice.* Nasprotno! Plemič je postal samo človek, ki se je izkazal in ki se je zavedal, da ima večje *dolžnosti* kakor drugi. V tem je bilo in je bistvo plemstva.

Naši borci, domobranci in vsi, ki so se na ta ali oni način borili za slovenske in krščanske vrednote v tistih strašnih dneh, zavedajoč se svojih dolžnosti — ti so naše novo plemstvo. In to plemstvo prehaja na njih potomce, a ne zato, da bi se ti mladi zato čutili kaj več, nasprotno, da se zavedajo svojih večjih dolžnosti in so zato tudi pripravljeni na večje žrtve.

Vse drugače bo v naših vrstah, če bomo ta občutek odgovornega plemstva znali dati v mladino.

Zdaj: ali je res, da se taka vprašnja med nami niso reševala, ker da je bilo premalo vzgledov, predvsem pa, ker da mi starejši premalo vodimo ? — Na drugi strani pa slišimo iz ust starejših, da so težave tu, ker je premalo učljivosti med mladino. Ne pustijo se voditi.

Predvsem moramo vedeti, da se z očitki drug drugemu *še nikdar ni rič rešilo.* Vemo pa: kadar je neka stvar bolj na svojem mestu, postavi tudi stvari ob sebi bolj na svoje mesto. Skratka: če pravimo starejši, da se mladina ne prepusti vodstvu, da je premalo učljiva — dobro! bodimo najprej sami odločnejši vodniki. — Pravite mlajši, da je na vrhu premalo vodstva? Dobro! Postanite najprej sami bolj dovzetni za vodstvo — pa se bo problem rešil.

Da mladina nima vedno jasnih pojmov? Pa kako naj si bo na jasnem, recimo glede komunizma, glede naših odnosov do komunističnih oblasti, ko vemo, da je komunizem strahotno zlo, naši mladi pa v naši skupnosti sami slišijo tisto o zgodovinski nujnosti, pa o sožitju med krščanstvom in marksizmom, in poleg tega še o „odjugi“, ki je doma baje nastopila. Komunisti so ubijali še po koncu revolucije na tisoče naših bratov, očetov, še mrtve jih psujejo — mladi pa vidijo, kako se hodimo domov sprehajat, potem ko so nam isti ljudje dali dovoljenje, da smo šli preko in tam kdo ve komu vse stisnili roko... Ne recimo: Naši mladi nimajo jasnih pojmov! Recimo: Mi smo jim včasih s svojo nedoslednostjo v nekaterih vprašanjih mešali pojme!

Kako naj bodo mladi na jasnem glede dolžnosti do očetnjave, pa do države kjer so se rodili, ali glede asimilacije, ko jim eni govorimo tako, drugi drugače?

Ko Kanada, Avstralija in — kot smo zadnje čase brali — celo ZDA, danes — po slabih skušnjah — *ne želijo,* da bi se prišleci, niti ekonomski emigranti ne, asimilirali — zakaj te države tako postopajo? Iz ljubezni do italijanskega, slovenskega ali kakega drugega naroda? Morda tudi, a predvsem iz ljubezni do lastne domovine. Mnogi se še spominjamo buenosaireškega škofa mons. Segure, ko nam je nekoč v katedrali govoril: „En el interés de mi patria —“ (ne v interesu *vaše* očetnjave, ne!) — „v interesu moje domovine vas prosim, gojite svoj jezik, ohranjajte svojo kulturo, ne izkoreninite se, bodite ponosni na svoje starše, na njih borbo, na svoj narod!“

Zakaj tako? Ker vsaka teh novih držav, in Argentina danes še bolj kot kdaj prej, potrebuje predvsem močnih ljudi, zvestih državljanov, ne pa mase. Potrebuje zgrajenih ljudi, teh pa ni v vrstah izkoreninjencev. Ne poslušajmo množice na cesti, ki morda hoče drugače.

Ni bil kak politik, ne kak psihiater, ki bi se zavedal nevarnosti izkoreninjenosti, ki je govoril, da je četrto božjo zapoved treba v naslednji stopnji prenesti tudi na dolžnosti človeka do očetnjave, to je do zemlje tvojih očetov. Bil je to svetnik, eden največjih mislecev krščanstva, eden največjih realistov, Tomaž Akvinski.

Neki slovenski časopis v Evropi je pred kratkim analiziral razmere v naši skupnosti. Navdušen je nad našimi uspehi, toda ko se ustavi ob nevarnih točkah, do katerih smo dospeli, omeni, da se med nami vedno pogosteje slišijo zahteve po verski in kulturni svobodi v Sloveniji, medtem ko da se o zahtevah po politični svobodi vedno manj govori. Kakor da bi verska ali kulturna svoboda kje in kdaj na svetu bili možni, če ni prej civilne, to je politične svobode.

Res je, da so nejasnosti na tem področju zasekale naši skupnosti že hude rane. Pred leti smo kdaj slišali: „Glavno je, da je moj poba veren, h kakšni narodnosti pa bo hotel pripadati, to je njegova stvar...“ In danes kdaj slišimo: „Važno je, da je otrok pošten, politiko pa naj le pusti pri miru...“ Kaj je rodila miselnost prvih, danes že lahko v marsikateri družini vidimo. Kam pelja miselnost drugih — slutimo. Oziroma — tudi vemo. Kajti pod „politiko“ je mišljena tudi zvestoba našim mrtvim, jasni odnosi do komunizma. Kdor od staršev tako govori, je podoben človeku, ki morda res s trudom toči vino v sode, a istočasno sodu vrta luknje v dno.

In vendar naš problem ni zgolj političen. Samo prisluhnimo kdaj našim govorom... Zmaterializirali smo se. In to je tretji — *a v resnici prvi razlog našemu usihanju.* Sile za borbo za večjo duhovnost pa ne bodo prišle zgolj iz političnega dela, še manj iz zgolj kulturnih afirmacij in seveda še manj iz naše ekonomske moči — priti morejo samo iz večje religioznosti. Brez spreobrnjenja srca, brez moralne revolucije v nas — ni rešitve. Če si glede tega nismo na jasnem, smo se začeli pokopavati sami in ni treba nič s prstom kazati na grobokope od drugod, ki prežijo na nas.

Tako da, *če* bolehamo — in vsi vemo, da res bolehamo... pričnimo se zdraviti. Ne odlašajmo in predvsem ne pozabimo: kadar človek opazi, da se je v njem pričel rak, čeprav šele začel rak... ne bo ga zdravil z aspirini...

SONNENVELDTOVA DOKTRINA

RESNICA ALI POSKUSNI BALON?

Pred koncem vsakega leta ima severnoameriško zunanje ministrstvo običaj sklicati na zunanjepolitični posvet severnoameriške veleposlanike iz prestolnic najvažnejših držav sveta. Na takih posvetih, ki se tajno vršijo v določenem kraju vsikikrat v drugi državi, severnoameriški zunanji minister in njegova ekipa poslušata poročila in mnenja severnoameriških veleposlanikov o razmerah in razvoju zunanje politike posameznih držav, zaveznic in nasprotnic ZDA, istočasno pa dajeta zbranim diplomatom zunanjepolitična navodila in jim razkrijeta zunanjepolitične načrte, ki so jih izdelali v zunanjem ministrstvu v Washingtonu za prihodnje leto in za daljšo dobo.

Zadnje tako srečanje med sedanjim severnoameriškim zunanjim ministrom Kissingerjem in severnoameriškimi veleposlaniki je bilo lanskega decembra v Londonu. Razgovori so bili, kakor je nujno, tajni, tako da ni v svet prišlo niti najmanjše poročilo o temah, ki so bile na dnevnem redu sestanka.

Minuli so januar, februar in marec letošnjega leta, svetovno časopisje in javnost sta na sestanek v Londonu že povsem pozabila, dokler ni konec marca t. l. izšel v severnoameriškem časopisu „International Herald Tribune“ izpod peresa ameriških zunanjepolitičnih komentatorjev Rowlanda Evansa in Roberta Novaka članek o tkim. Sonnenveldtovi doktrini, ki je povzročil širom ZDA in po vsej Zahodni ter ponekod tudi v komunistični Vzhodni Evropi huda razburjenja, zanikanja pa tudi pritrdilne komentarje.

Na omenjenem sestanku med Kissingerjem in severnoameriškimi veleposlaniki v Londonu je bil namreč prisoten tudi Kissingerjev svetovalec za Vzhodno Evropo Helmut Sonnenveldt, kateri je po poročilu omenjenih komentatorjev Evansa in Novaka ameriškim diplomatom razložil mnenje in pogled ameriškega zunanjega ministrstva na razmere in razvoj v sovjetskem bloku, ki naj bi bilo naslednje:

Sovjetski blok, odn. svoje satelite Moskva drži skupaj le z golo vojaško silo. Takšna sovjetska politika pa je sama po sebi nevarna za mir, ker lahko pride do notranjih konfliktov v sovjetskem bloku. Zato bi bilo pravilneje, če bi Moskva navezala satelite nase organsko, ne pa samo vojaško, komunistične partije v satelitih pa tudi tiste v Zahodni Evropi pa naj bi se tudi bolj pokoravale moskovskim navodilom, da se bo ohranilo sožitje v sovjetskem bloku in tako mir.

Glede Jugoslavije naj bi Sonnenveldt po poročilu Evansa in Novaka ameriškim diplomatom dejal, da ta država ne sme računati na severnoameriško zaščito pred Moskvo po Titovi smrti.

Ker je vse te izjave Sonnenveldt dajal ameriškim diplomatom v prisotnosti Kissingerja in ker je on njegov glavni svetovalec za ameriško politiko do sovjetskega bloka, je ves svet takoj sklepal, da Sonnenveldtove izjave pač predstavljajo mnenje in načrte Kissingerja samega in s tem ameriške vlade.

V severnoameriški javnosti in tisku je poročilo o Sonnenveldtovi doktrini povzročilo hude izpade proti politiki „nove Jalte“, kakor jo nekateri označujejo. V resnih severnoameriških političnih krogih, predvsem pa seveda v vrstah demokratov, ker je prav sedaj volilni boj med republikanci in demokrati na višku, odločno zavračajo „novo predajo vzhodnoevropskih narodov in držav” Moskvi in opozarjajo na nevarnost zasejanja totalnega nezaupanja med članice NATO, s čemer bo v temeljih pretresena ta obrambna organizacija svobodnega Zahoda. Prav tako opozarjajo na pretres v vrstah Skupnega evropskega tržišča, ki bo izgubilo še zadnje zaupanje v ZDA.

Medtem ko so v protikomunističnih krogih v Zahodni Evropi Sonnenveldtov poziv komunističnim partijam v Zahodni Evropi na podložnost Moskvi z zadovoljstvom sprejeli na znanje, ker se tako številnim partijskim revizionistom predvsem v Franciji in Italiji slabi njihov položaj v partijskih vrstah, pa je ta doktrina naletela zlasti v francoskih in zahodnonemških vladnih krogih na silovit odpor.

Francoski predsednik Giscard je poslal zahodnonemškemu predsedniku Schmidtu osebno pismo, v katerem ga roti, naj „zadevo evropska skupnost preučuje kar najbolj previdno zaradi možnih odmevov na politični in volilni proces tako v Franciji kakor v Italiji.“ Vodja zahodnonemških socialistov Brandt je doktrino v celoti zavrnil in potrdil, da je zahodnonemški socialisti „ne bodo nikdar sprejeli. Zahodna Nemčija se ne more nikdar odpovedati združenju obeh Nemčij in če bodo ZDA to doktrino poskušale dejansko izpeljati, potem bo Zahodna Nemčija prisiljena vprašanje združitve obeh Nemčij znova z vso silo vreči na mednarodni oder.“ Dodal je, da je bila „Ostpolitik le taktičnega značaja, neke vrste prehodnega sožitja, nikdar pa kakršna koli doktrina zahodnonemške zunanje politike. Ta politika se ne more nikdar odreči zakonitim pravicam združitve obeh Nemčij.“

Medtem so se oglasili tudi komentatorji v komunističnih državah, predvsem v Romuniji in Jugoslaviji.

Romunska tiskovna agencija Agerpress je 10. aprila objavila v partijski reviji „Lumea“ članek, v katerem napada „to nasilje mednarodne aristokracije“, tajnik CK romunske partije Burtica pa je 12. aprila izjavil, da je „ta doktrina anahronična“ in da „upa, da v bližnji bodočnosti ne bo drugo, kakor le žalosten spomin.‘ Tako „Lumea“ kakor Burtica nadalje trdita, da Sonnenveldtova doktrina predstavlja „okrepitev Brežnjeve doktrine.“

Jugoslovanski partijski tisk je prav tako obsodil Sonnenveldtovo doktrino, toda s ciničnimi komentarji o „dozdevni zaskrbljenosti svetovne javnosti za Jugoslavijo.“ Ljubljansko „Delo“ 31. marca citira Titovo izjavo švedskemu dnevniku Dagens Nyheter, da „mi imamo takšno družbeno strukturo, da nam posamezniki ali zunanji pritiski ne morejo preprečiti našega nadaljnjega razvoja v smeri, v katero gremo...“

Tisk v sovjetskih satelitih in v Moskvi pa o Sonnenveldtovi doktrini, kakor sta jo vrgla v svet Evans in Novak, molči, ker je pač Moskvi po godu poziv partijam na podložnost Kremlju. Brežnjev je dobil iz Washingtona, tako meni on in njegovi v Kremlju, povsem proste roke za izvajanje svoje doktrine o omejeni suverenosti komunističnih držav, potrditev helsinške deklaracije in novo potrditev jaltskih dogovorov o delitvi sveta na interesna področja, le da mu sedaj ZDA dajejo še številne namečke kar same po sebi.

Ko se je ta vihar komentarjev začel končno polegati, je prišlo v Washingtonu, od koder naj bi izhajala Sonnenvedtova doktrina, do novega razvoja. Zunanji minister Kissinger je pred kongresnim zunanjepolitičnim odborom zanikal verodostojnost Evansovega in Novakovega poročila in izjavil: „Ameriškla vlada kategorično odklanja Sovjetom priznati pravico do vplivnega področja v Vzhodni Evropi.“ Predsednik Ford je dal podobne izjave raznim etničnim skupinam v ZDA in dejal, da so izjave, ki jih pripisujejo Sonnenveldtu, „namerno ponarejene in povsem netočne.“

Ameriško zunanje ministrstvo je zatem začelo postopoma objavljati dele avtentičnega diplomatskega dokumenta o politiki do ZSSR, ki daje povsem drugačno sliko o razgovorih ameriških veleposlanikov v Londonu s Kissingerjem in Sonnenveldtom.

Problem ostaja isti: kako se zaperstaviti Sovjetski zvezi, ki se spreminja v velesilo in že stopa iz Evrope na druge kontinente.

Sonnenveldt primerja sovjetski imperializem z drugimi zgodovinskimi imperializmi, kakor so bili angleški, francoski ali nemški in govori o razlikah med njimi. Ugotavlja, da je sovjetski povsem različen od onih in ne prinaša satelitom in drugim narodom in državam nobenih posebnih pravnih, kulturnih, organizacijskih ali ideoloških vrednot. Navrh tega vlada tudi v sami ZSSR resna notranja napetost, obstojajo nevarni gospodarski in družbeni problemi in narodnostne skupine, ki vedno bolj naraščajo.

Sovjeti zato nimajo praktično nobenega naravnega zaveznika, če morda izvzamemo Bolgare in zato ves njihov vpliv v Vzhodni Eropi sloni izključno na oboroženi sili. „Zato je v našem dolgoročnem interesu,“ stoji v ameriškem uradnem dokumentu, „da vplivamo na dogodke v tem delu sveta, ker lahko sedanji nenaravni odnos do ZSSR prej ali slej eksplodira in povzroči tretjo svetovno vojno... Naša politika mora strmeti za tem, da zadovolji očitne težnje v Vzhodni Evropi za večjo samostojnostjo v okviru močnega sovjetskega geopolitičnega vpliva. To nam je uspelo na Poljskem... Sličen proces je v razvoju na Madžarskem...“

Glede Jugoslavije pa v uradnem dokumentu med drugim stoji: „Naš skoro življenjski interes je, da Jugoslavija ostane svobodna sovjetskega gospodstva. Mi sicer sprejemamo dejstvo, da bo vedenje Jugoslavije še naprej takšno, kakor je bilo v preteklosti, pod vplivom in omejitvijo sovjetske sile, toda kakršen koli premik Jugoslavije v sovjetsko sfero bi pomenil velik strateški poraz za Zahod. Zato nas močno skrbi, kaj se bo zgodilo takrat, ko bo Tito izginil...“

Ob tolmačenju domnevnih Sonnenveldtovih stališč in delnih objavah dokumenta zunanjega ministrstva sedaj nekateri vodilni severnoameriški listi, kot npr. „Washington Post“ navajajo tezo, da vse to gotovo ni bilo naključje. Med ameriškimi opazovalci in v tisku opozarjajo, da so potekli že trije meseci od diplomatskega sestanka v Londonu, Evans in Novak pa sta „odkrila“ glavno vsebino Sonnenveldtovih izjav šele pred kratkim. Zato si zastavljajo vprašanje o časovnem ocenjevanju vsega tega in opozarjajo, da je bilo v zadnjih mesecih čutiti v ameriški politiki na širši front — od Angole do gibanj v Afriki, do novih zaostrovanj s Kubo pa veta v Varnostnem svetu v korist Izraela in v zelo ostri kampanji proti komunističnim partijam v Zahodni Evropi — močnejše protikomunistične in s tem protisovjetske poudarke. Opaziti pa je v zadnjih mesecih tudi tendence z bolj določenim povezovanjem ZDA s svobodnim svetom, tako v Zahodni Evropi, kakor v latinski Ameriki, da ne omenimo tudi sedanjega Kissingerjevega potovanja po afriški celini, kjer je bil trenutno sovjetski imperialistični prodor najmočnejši.

OD VSEPOVSOD

Krajši vojaški rok. — Na Madžarskem so 23. marca 1975 sprejeli zakon o skrajšanju vojaškega roka. Po prejšnjem zakonu so madžarski državljani morali služiti vojake ‚samo“ 36 mesecev, po novem pa bodo služili le 24 mesecev. Mejna starost, do katere morejo vojaške oblasti vpoklicati na služenje vojaščine pa je 55 let. Sicer so Madžari običajno tudi sedaj bili v vojaški suknji le po 24 mesecev, toda oblasti so vsakemu mogli podaljšati služenje vojaščine do 36 mesecev. Verjetno med tistimi, ki so jim podaljšali služenje ni bilo — komunistov; pod vojaško suknjo so ostali verjetno le nezanesljivi elementi, da bi jih prevzgojili.

Volitve na Portugalskem

PORAZ KOMUNISTOV

Na prvih svobodnih volitvah po letu 1925 so se Portugalci minulo nedeljo, 25. t. m. odločili proti komunistom. Kakor je bilo pričakovati, so dobili največ glasov socialisti (35%), sledi jim desničarska Ljudska demokratska stranka (24%), tem. sredinska socialdemokratska (16%), medtem ko so komunisti ostali na četrtem mestu s komaj 14% glasov.

Portugalci so izvolili 263 poslancev v lizbonski parlament. Volitev se je udeležilo 14 strank, volicev pa je prišlo na volišče manj, kakor pri lanskih volitvah.

Kljub porazu komunistov opazovalci Portugalu ne napovedujejo mirne notranjepolitične prihodnosti, ker socialisti nameravajo vladati sami, brez koalicije nekomunističnih strank.

ITALIJA V NOVI KRIZI

PREDČASNE VOLITVE

Italijanski notranjepolitični razvoj se bliža usodni odločitvi na morda zadnjih svobodnih volitvah v državi po 2. svetovni vojni. Manjšinska demokrščanska vlada namerava namreč v sredo, 28. t. m. ali v četrtek, 2. t. m. v rimskem parlamentu predložiti na glasovanje svoj zasilni gospodarski program. Glasovanje namerava sprejeti tudi kot zaupnico ali nezaupnico in tako odločiti nadaljnji notranjepolitični razvoj.

Italijanska KP in socialistična stranka sta že objavili, da bodo njuni poslanci v parlamentu glasovali proti vladnemu gospodarskemu programu in če stališča ne bodo vsaj socialisti spremenili, bo morala vlada odstopiti, državni predsednik bo razpustil parlament in oklical splošne volitve za 20. ali 27. junija t. l.. Zmaga komunistov in socialistov na volitvah ni izključena ter se bo tako lahko zgodilo, da bo Italija prva zahodnoevropska država, ki ji bodo vladali komunisti.

Opazovalci opozarjajo na možnost vojaškega udara po latinskoameriškem vzorcu, toda šele potem, ko bi bilo povsem razvidno, da obstaja nevarnost prevreči Italijo v sovjetski blok. Nihče pa ne more zagotoviti, da takrat ne bo že prepozno.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — V soboto 27. marca so vsi teatri proslavljali „svetovni dan gledališča". Za to priliko so v ljubljanski Drami povabili na brezplačen ogled uprizoritve „Emigranti", poljskega dramatika Slawomira Mrozeka v režiji Žarka Petana. Delo z dne 26. marca obžaluje, da „zaradi kočljivega finančnega položaja gledališča" žal ni bilo mogoče nuditi zastonjske predstave s kako večjo, špektakularno predstavo. V „Emigrantih" namreč nastopata le dve osebi, ki sicer odlično odigrata svoji vlogi in sicer sta to igralca Lojze Rozman in Boris Juh.

RAZDRTO — Nova avtocesta iz Ljubljane do Kopra bo na odseku Razdrto—Podnanos—Vipava zelo izpostavljena kraški burji, ki v sunkih pada kot v slapovih z gorskih grebenov Nanosa. Ti sunki dosežejo hitrost od 100 do 170 km. na uro in zelo ovirajo promet — prevračajo ne samo manjše avte, ampak tudi avtobuse. Ko so pred dobrimi 100 leti gradili železnico iz Ljubljane do Trsta, so morali kmalu postaviti vzdolž proge visoke zavarovalne zidove, kajti burja je dostikrat prekinila ves promet. Kasneje so prišli do spoznanja, da so gozdovi najbolj učinkovito sredstvo proti divjanju burje in so načrtno ob progi nasajali črne bore. Zato bo treba tudi ob novi avtocesti čimprej pogozditi ozek pas, kakih 20 metrov širok, ki bo sčasoma najboljše varovalno sredstvo proti burji. Gozd pa je tudi najučinkovitejši zaščitnik kraške zemlje, tvorec prsti in ugoden regulator podnebja.

LJUBLJANA — Ljubljanska Narodna galerija je ob razstavi „Nove pridobitve Narodne galerije 1965—1975" razstavila slike Tominca, Birolle, Vavpotiča, Sternena, Jame, Petkovška, Kobilice, bratov Šubičev in drugih. Pri tem poroča Valentin Duša v Delu 25. marca, kako so nekatere umetnine prišle v last Narodne galerije. Med drugim je zapisal zanimivo zgodbico o „tovarišici, ki je nekoč njemu izjavila: ‚Vi torej simpatizirate z umetniki? Saj to so najbolj gnili del družbe!' " Potem pa je našel v njenem stanovanju celo vrsto slik starih in novejših mojstrov, ki so bile vse po vrsti dragocene". Škoda, da ni zapisal tudi ime „tovarišice", kajti vse kaže, da spada v višji razred komunistične kaste, v „novi razred".

LJUBLJANA — Jugoslovanski dohodki od nakazil zdomcev in izseljencev znašajo letno okrog 25 milijard dinarjev. Po uradnih statistikah se je lani v vsej državi v prvih desetih mesecih nateklo za 24,7 milijard dinarjev teh dohodkov. Četudi še ni bila uradna objava, koliko je znašal ta dohodek še za ostala dva meseca, je ZIS izdal odločbo, s katero je republikam in pokrajinam določil za letos delež deviz, ki so jih lani odkupili od nakazil zdomcev in izseljencev. Tako bodo republike in pokrajine dobile letos 1,11 milijard dinarjev takšnih deviz, kar znaša 4 odstotke od skupnega zneska deviz. Največ bo od lanskih nakazil dobila Hrvaška, ki bo dobila za letošnjo uporabo 359,4 milijona dinarjev deviz, Bosna in Hercegovina 244 milijonov, Ožja Srbija 186,9 milijona, Vojvodina za 99,5 milijona, Makedonija za 82,9 milijonov Slovenija za 68,6 milijona, Kosova za 49,8 milijona in Črna Gora za 14,4 milijona dinarjev deviz.

Obredi Velikega tedna v slovenski cerkvi Marije Pomagaj

Tudi letošnja velika noč je privabila številne rojake k obredom Velikega tedna.

Na cvetno nedeljo so obrede opravili msgr. Anton Orehar, župnik Gregor Mali in dr. Alojzij Starc. Lepa vrsta otrok s slovenskimi butaricami je poživila domačnost in ji vtisnila versko-slovenski značaj.

Na veliki četrtek, na veliki petek in na veliko soboto je obrede spremljal z ubranim petjem SPZ „Gallus" pod vodstvom dr. Julija Savellija. Msgr. Orehar je med sv. mašo govoril o pomembnosti sv. Rešnjega telesa in mašniškega posvečenja. Somaševali so še gg. Stanonik, Lamovšek, Starc in Bergant. Po obredih so bile molitvene ure od 20—21 za žene, od 21—22 za dekleta, od 22—23 za može, od 23—24 za fante.

Za veliki petek so rojaki napolnili cerkev in skoraj v celoti tudi dvorišče. Pasijon so peli gg. Mali in Bergant ter SPZ „Gallus". V pridigi je msgr. Anton Orehar poudaril pomen odrešenja.

Velikonočno vigilijo je nekoliko skvarilo veliko neurje. Vendar je kljub temu prišlo nad 500 ljudi. Z msgr. Oreharjem sta somaševala gg. Mali in Škerbec. SPZ „Gallus" je dovršeno pel mašne dele in slovenske velikonočne pesmi.

Letošnja velika noč je znova utrdila našo vero v vstajenje, zbližala rojake in jim vlila novega zaupanja.

V dobrodelni sklad Zveze slov. mater in žena so darovali naslednji rojaki: ga. Terezija Voršič, ga. Marija Žakelj, ga. Julči Zupan, ga. Tatjana Vojnovič, N. N. in g. dr. Jože Dobovšek st. v skupnem znesku 260.000 starih pesov. Odbor Zveze se lepo zahvaljuje podpornikom, ki so s svojimi darovi pripomogli, da je Zveza za velikonočne praznike razdelila med naše pomoči potrebne rojake skoro sto paketov z živili.

Ker ima Zveza za zimo namen ponovno izvesti slično akcijo, se rojakom lepo priporoča za nadaljnje sodelovanje.

SLOVENCI V ARGENTINI

G. TONE OGRIN — umrl

Na veliko soboto je v prvih jutranjih urah v župniji Luján v San Luisu umrl vzoren slovenski duhovnik g. Tone Ogrin. Skoro petindvajset let je, skupno s svojim bratom Janezom, ob svoji dragi mamici, deloval med verniki v tistih oddaljenih krajih, kjer je s svojo gorečnostjo in apostolskim navdušenjem dosegel najlepše uspehe za Kristusovo kraljestvo.

Pokojni g. Tone se je rodil 31. maja 1925. V osnovni šoli je bil gojenec šolskih sester v Marijanišču, skupaj z bratom. Oba sta tudi študirala in absolvirala na klasični gimnaziji. Pod vodstvom p. Odila Hanjška je bil član Frančiškovih Križarjev. Prišla je vojna in komaj dobro maturiran, je bil od Italijanov poslan na Gonars. Po razpadu Italije je bil rešen taboriščnega trpljenja. Po vrnitvi je vstopil med domobrance, kjer je užival ugled in spoštovanje soborcev. Leta 1945 se je umaknil v Vetrinje, od tu pa prešel v Italijo in se tako rešil vračanja in smrti. Z bratom Janezom je vstopil v begunsko semenišče v Italiji in študije nadaljeval po prihodu v Argentino v San Luisu, kjer je bil posvečen na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1951. Pripravljal se je na slovesno praznovanje srebrne maše, ki ga je hotel povezati s farnim praznovanjem lujanske Marije, v katere župniji v San Luisu sta z bratom delovala že nad dvajset let. Pa ga je Gospod na samo Vigilijo praznovanja Vstajenja poklical k sebi, na praznovanje večne velike noči.

Kako je bil g. Tone priljubljen med svojim ljudstvom, je najlepše pokazal prav pogrebna slovesnost. Že vse dni prej so se farani nenehno ob krsti pokojnega vrstili v molitvi rožnega venca, pobožnost, ki jo je g. Tone tako ljubil in širil med njimi.

V ponedeljek po veliki noči, ob 16 pa je bila slovesna koncelebrirana maša, ki jo je daroval sanluiški škof mons. Laise, z njim pa somaševalo še deset duhovnikov. Med njimi so bili pokojnikov brat g. Janez, Lojze Župančič, Franc Novak, Jože Horn in Tone Škulj. Iz Mendoze je prišel kar cel avtobus rojakov; prav tako so se pogreba udeležili sanluiški Slovenci. Od lujanskih faranov pokojnika pa dejansko ni manjkal nihče.

Delo g. Toneta, njegovo ljubezen do duš in apostolski napor je v govoru orisal škof mons. Laise, ko je zatrdil: Njegovo bolno fizično srce je nehalo biti, ker ni preneslo velike ljubezni do svojega ljudstva. Dejansko je srčna bolezen g. Toneta izvirala iz prevelikih naporov in skrbi v dušnem pastirstvu. To so čutili in nad tem žalovali tudi farani pokojnika, ki so tako ostali brez duhovnega očeta in brez velikega dobrotnika, saj je vsem brez razlike delil vse, kar je le imel: starčkom in otrokom, bolnim, zapuščenim, mladini in odraslim.

Pokojni je bil res zgled goreče ljubezni do zaupanih mu vernikov, do svojih najbližjih, do sobratov. Ljubil pa je tudi našo izseljensko skupnost in z njo trpel bridko usodo zdomstva. Saj je ljubil tudi domovino Slovenijo. Ljubil pa je tudi svojo novo domovino, kateri je daroval vse svoje življenjske moči. Naj mu bo lahka argentinska zemlja, saj njegova duša gotovo pri Bogu uživa zasluženo plačilo.

Njegovi mamici, ge. Mariji in bratu g. Janezu pa izrekamo globoko sožalje.

JANKO ARNŠEK — 85-letnik

Zelo redki so med nami in tudi v domovini možje, ki jih je vzgojil dr. Janez E. Krek in ki so potem vse svoje življenje posvetili delu za tiste cilje, ki jih je nakazal ta velikan slovenskega naroda. Eden izmed takih mož je *Janko Arnšek*, ki sedaj živi v Don Tor-

(Nad. na 4. str.)

KOROŠKA

Množična protestna demonstracija

Skoraj štiri tisoč ljudi se je v petek 9. aprila udeležilo protestne demonstracije za pravice koroških Slovencev, ki jo je v Celovcu organiziral Solidarnostni komite. Demonstranti, Slovenci in tudi nemški demokrati in pravicoljubi, so se zbrali pred celovškim kolodvorom in nato v dolgem sprevodu ki se je dve uri vil po glavnih mestnih ulicah, zborovali na Starem trgu. Demonstracije se je udeležilo ogromno mladine, ki je nosila napise proti nemškemu šovinizmu in zahteve po izpolnitvi člena 7 državne pogodbe.

Tako med hojo po mestnih ulicah, kot med zborovanjem, ki se je raztegnilo v noč, so nahujskani nestrpneži s pločnikov žalili in pljuvali na množico, ki je v popolnem redu in miru demonstrirala. Razgrajači so tudi skušali s kričanjem preprečiti potek zborovanja, pa se jim to ni posrečilo. Avstrijska policija je sicer skrbela za red, a je bila njena neučinkovitost kar sumljiva.

Manifestacije so se udeležile, poleg Koroščev, tudi delegacije Slovencev iz domovine in iz zamejstva, med njimi osebnosti kot deželni poslanec dr. Drago Štoka.

Uspeh manifestacije, ki ga niso mogli zanikati niti najbolj nasprotni opazovalci, ima še posebne vrednost, zaradi ovir, ki so jih skušali postaviti nasprotniki slovenskega življa na Koroškem: lažne vesti o nastopanju teroristov, grožnje, pritiski. In med potekom demonstracije same, se nihče izmed živečih na Starem trgu ni upal dovoliti napeljave toka za zvočne naprave, tako da so morali govorniki govoriti s strehe kombija, ki je imel premično zvočno napravo.

Kot prvi govornik je nastopil v imenu manjšinskih organizacij v Solidarnostnem komiteju Feliks Weiser. Med drugim je dejal:

„Siti prosjačenja in drobtin prav sedaj ob 1000-letnici Koroške, trdno in odločno zahtevamo skupno, ob podpori demokratov večinskega naroda, pravice, ki nam gredo in ki bi jih morala dati demokratična država tudi tedaj, če ne bi imeli mednarodno zajamčene pogodbe, kot je avstrijska državna pogodba... V zadnjih dneh so na Dunaju sklenili, da se bodo še enkrat pogovorili z manjšino. Ta korak pozdravljamo. Pripravljeni smo, da svoje doprinesemo k sporazumni rešitvi našega vprašanja. Pri tem pa apeliramo na avstrijsko vlado, da je rešitev odprtih vprašanj možna samo in edino sporazumno s prizadetimi, to je z nami, koroškim Slovenci".

„Če pa bodo avstrijske oblasti iskale rešitve brez nas in nas s silo skušale prešteti, kljub silnemu pritisku ne bomo klonili. Skušali bomo štetje preprečiti in se braniti pred vsemi zaklepi, ki iz štetja izhajajo."

Zastopnik nemškogovorečih skupin v Solidarnostnem komiteju Josef Mandl je naslovil pretresljiv apel na vse skupine avstrijskega in koroškega življenja, k mirnemu in pravičnemu reševanju slovenskega problema. Za njim so spregovorili še zastopniki posameznih svetovnonazorskih skupin v solidarnostnem komiteju: zastopnica verskih organizacij, Edda Konrad; zastopnik komunističnih organizacij mag. Gerhard Streingress; zastopnik socialističnih organizacij Udo Preis ter zastopnik dunajskega Akcijskega komiteja dr. Kurt Traar.

Ob zaključku zborovanja so prisotni še z navdušenjem odobrili resolucijo, naslovljeno na zvezno vlado, poslance v parlament in na demokratično javnost, v kateri zahtevajo, da se opusti preštevanje posebne vrste ter se izpolni 7. člen državne pogodbe brez ugotavljanja manjšine na celotnem dvojezičnem območju Koroške.

Koroški Slovenci in nemški demokrati so manifestno izrazili svojo voljo proti preštevanju. Na mogočni demonstraciji so zanje govorili nešteti transparenti, ki so v obeh deželnih jezikih zahtevali: „Člen 7 — naša pravica"; „Ne damo se preštevati"; „Nismo številke — smo ljudje"; „Člen 7 — 21 let neizpolnjen"; „Nismo sami, demokrati so z nami" itd.

Ob zaključku demonstracije je osrednji tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev Filip Warash dejal: „Z današnjo manifestacijo je dosegla borba koroških Slovencev in nemških demokratov, ki z nami solidarizirajo proti ugotavljanju manjšine, svoj višek. Še je čas, da avstrijske stranke popravijo napačno pojmovanje demokracije in manjšinske zaščite. Koroški Slovenci ne bomo odnehali, in bomo, če bo vlada vztrajala pri dosedanjih načrtih, tudi znali preprečiti ugotovljanje manjšine".

Dr. Stanislav Adolf Mikolič: (2)

Ekvador ali pravljica o dveh mestih

Tako si sedaj preko meje in vsa zadeva se bo lepo ponovila. Enkrat, bilo je v Srednji Ameriki, kjer je prehod državne meje še bolj kompliciran kot je v Južni Ameriki, sem izgubil ves dopoldan za prestop meje med El Salvadorjem in Hondurasom. Obe državi sta še vedno v vojnem stanju, ki se je začelo tam nekje menda pred šestimi leti, ko je majhni El Salvador začel z vojno in navalil s tanki Honduras. Vzrok? Nogometna tekma med narodnima ekipama obeh držav se je končala s splošnim pretepom na samem igrišču, kjer so pretepali igralce in beseda je dala besedo in potem ni bilo dovolj besed na razpolago in so začeli z vojno. Vojaških operacij ni več, ker je vmes posegla Organizacija Ameriških držav (Organization of American States — OAS) a obe državi sta še vedno v vojnem stanju in meja zaprta lokalnemu prometu. (Samo državljani tretjih držav smejo prestopiti to mejo.)

Po vseh teh formalnostih na obeh straneh meje se človek počuti zelo izmučenega, zlasti kadar je vreme zelo vroče in soparno. A ob istem času imaš tudi občutek zmagoslavja... in jeze, ker si izgubil toliko dragocenega časa. Edina tolažba ti je, ko vidiš potnike, ki potujejo v svojih lastnih avtomobilih in opaziš, da ti potniki imajo sedaj dosti opraviti s papirji in dovoljenji potrebnimi (kot triptiki itd.) za avto, in, če tu kaj ni v redu (in nisi namazal kolesa) se ti more zgoditi, da ti avto enostavno zaplenijo oz. vsaj zadržijo na meji. S to tolažbo se lepo vsedeš v lokalni avtobus in se oddaljiš od meje z mirno zavestjo, da je vsa dogodivščina lepo končana in za teboj. Kaj še!

Kot vsepovsod drugje po teh republikah, potovanje z avtobusi po Ekvadorju ni bilo nobena izjema. Cena je izredno nizka in avtobusnih zvez je veliko. Dandanes se moreš pripeljati z avtobusi v vsak (ali skoraj vsak) malo večji kraj, razen seveda v pragozdovih, kjer je edino prometno sredstvo ali čoln po reki, ali letalo. Ako ima potnik dovolj prostega časa in potrpljenja, more danes storiti to, kar je bilo še pred komaj nekaj leti nemogoče, namreč peljati se z avtobusom iz New Yorka skozi vso Srednjo in Južno Ameriko vse do Buenos Airesa, ali Bariloč (Bariloche, kjer živi lepa slovenska skupina, med katerimi se zlasti odlikujejo smučarji, planinci plezalci, ki delajo čast Argentini po celem svetu vse tja do Himalaje) in Patagonije in Ognjene zemlje. (Ko sem potoval tod okoli pred kakimi petindvajsetimi leti, sem bil veselo presenečen, ko sem videl v glavnem mestu Usuaja (Ushuaia) na ulici domače napise kot brijačnica, krojačnica in podobno. V Quito sem videl letake, ki oznanjajo prodajo posebne vozne karte, veljavne za določeno dobo (npr. dva meseca) na vseh avtobusnih progah Južne Amerike, nekako po zgledu Eurailpass za železnice v Evropi, kjer se za določeno ceno moreš voziti kolikorkrat hočeš po vsej Zapadni Evropi.

Ceste seveda dostikrat niso v najboljšem stanju a vsaj glavna cesta — la ruta panamericana — ki veže skoraj vse glavne kraje v Ekvadorju (in tudi v ostalih andinskih državah in drugod) je kar dobra in dostikrat izredno slikovita.

Avtobusi so navadno zelo natlačeni, ker podjetja so vedno pripravljena prodati več voznih listkov kot je sedežev in potem je po deželi vedno dovolj ljudi, ki ob cesti dajejo znak šoferju, naj ustavi in če ni več moči se stisniti v avtobus, se kar spravijo na streho vozila in kmalu je tudi streha avtobusa vsa polna ljudi in prtljage. Kar najbolj moti potnika, so pogosti pregledi: ti pregledi so zlasti pogosti blizu meje, kjer policija, vojaštvo in carina ustavljajo avtobuse in dostikrat morajo vsi potniki izstopiti, da morejo uradniki dobro pregledati vso prtljago (črna borza cvete v obmejnih predelih) in zapleniti kake predmet, ki so prepovedani in, da se to prepreči, se začnejo kolesa mazati, kar navadno pomaga. Potne liste tujcev tudi pregledajo in hočejo biti gotovi, da ne manjka „vstopnega" pečata. Dostikrat so vojaki, ki to pregledujejo, skoraj nepismeni in se bolj malo spoznajo na potne liste. Enkrat je na primer vojak, potem ko je videl v obrazcu za državljanstvo zapisano „USA", vzkliknil „Union Sovietica", vljudno vrnil potni list in rekel, da je vse v redu in mi želel srečno pot. Seveda bi bil vojak enako vljuden, ako bi bil bral „Združene države", ker so vsi tujci brez izjeme zelo dobrodošli in z njimi ravnajo zelo vljudno tako uradniki kot zasebni ljudje povsod po Latinski Ameriki. Nikjer nisem mogel opaziti nobene gonje ali neolikanosti do severnoamerikancev, ampak le medsebojno spoštovanje in prijaznost.

Ekvador ima približno 7 milijonov ljudi. Leta 1950 so imeli edino ljudsko štetje v državi, kateremu so Indijanci po vaseh zelo nasprotovali. Večina ljudi so Amerindijci ((Indijanci), ki v glavnem govorijo jezik kečua (quechua) v Andih, medtem ko v pragozdovih amazonskih pritokov uporabljajo različne plemenske jezike. Vsaj dve tretjini ljudi se peča s poljedelstvom. Od vseh južnoameriških republik je Ekvador ena najmanjših, a verjetno zemljepisno ena najlepših. Začarani otoki ali Galápagos Islands (uradno: Archipiélago de Colón ali Kolumbovo otočje), kakšnih dobrih 600 milj zapadno v Tihem oceanu, ki so leta 1835 dali Darwinu zamisel o teoriji človeškega razvoja iz nižjih bitij, ki nosi danes ime darvinizem, so del Ekvadorja in vsekakor vredni obiska.

Ekvadorska meja na severu je bila urejena šele leta 1919, a meja na jugu, nasproti Peruju, še sedaj ni določena in sprejeta. Perujcem se je posrečilo odvzeti Ekvatorijancem večji del pragozdov vzhodno od Andskega gorovja in jih čisto odriniti od reke Amazonas. Na ta način so Ekvatorijanci izgubili skoraj polovico površine. Zaradi tega ni upati na iskreno prijateljstvo med tema dvema republikama. Še ni veliko let od tega, ko je Perú začel z vojnim pohodom nad Ekvador, a moremo reči, da je sedaj med obema narodoma bolj ali manj mirno sožitje, a nič več.

Ekvador je sestavljen iz treh različnih predelov. Na zapadu, ob Tihem oceanu je nižinski pas, ekvatorialno vroč in vlažen, kjer rastejo banane, kava in kakav, trije glavni izvozi republike, in kjer je polno palmovih dreves in južnega sadja. Dobra tretjina ljudi prebiva v tem pasu, kjer je mesto Guayaquil, preko katerega pristanišča gre okoli 85% vsega prometa. S svojimi 750.000 prebivalci je Guayaquil največje mesto v Ekvadorju in obenem finančno in trgovsko središče države. Ime mesta je sestavljeno iz imena indijanskega poglavarja Guayas in njegove žene Quil, ki sta se rajši vrgla živa v ogenj in zgorela, kot da bi se bila predala zmagovitim Špancem. Ta del države je najbolj napreden in dinamičen. Srednji del države je sestavljen iz dveh gorskih greben veličastnega andskega gorovja in doline med tema grebenoma, ki jo domačini ponosno nazivajo „Avenida de los Volcanes" (Avenue of the Volcanes — Avenija ognjenikov), kjer je samo med mestoma Latacunga in Ambato, južno od Quita, enajst s snegom pokritih ognjenikov na obeh straneh doline. Vseh skupaj je nad 50 ognjenikov. Na tej visoki planoti živi nekaj nad polovico prebivalstva države. Živinoreja je eden glavnih panog in ljudje so bolj vase zaprti, zlasti Indijanci. Če so dolinci po naravi bolj liberalni, so hribovci bolj konservativni in s tem ozadjem je treba razumeti stoletni spor med Guayaquilom v nižini ob morju in Quitom v gorah. Zgodovina Ekvadorja je v veliki meri opis sporov med hribovci in dolinci, ki v veliki meri sovpada z razdelitvijo med konservativce in liberalce. Vzhodni del države — imenovan Oriente — je izredno redko naseljen in to v glavnem s primitivnimi Indijanci, ki živijo ob robu narodnega življenja in na splošno nimajo nobenega vpliva na politično življenje države.

(Bo še)

SLOVENCI V ARGENTINI

JANKO ARNŠEK — 85-letnik

(Nad. s 3. str.)

cuato pri Buenos Airesu in ki je dne 26. aprila 1976 obhajal svojo 85-letnico.

Naš jubilant je živel v Hrastniku in je napredku tega kraja posvetil ogromno svojih moči. Opravljal je krojaško obrt. Toda — lahko rečemo — glavno njegovo delo, pri katerem mu je krepko pomagala tudi njegova žena, je bilo javno delo: versko in narodno. Dolga leta se je moral ostro boriti zoper nemčurje in socialiste. Ker ni bilo tedaj v Hrastniku nobenega prostora na razpolago za sestanke, je mladino in tudi starejše občane vabil kar na svoj dom in jih tam vzgajal, izobraževal in z njimi ustanavljal razne organizacije po navodilih Kreka in je s temi v nekaj letih spremenil lice Hrastnika. V občinskem svetu, čigar član je bil, se je potegoval zlasti za pravice malega človeka. Vidni spomenik pa si je skupaj s svojo ženo postavil z zidavo cerkve v Hrastniku. Ko so Nemci okupirali Hrastnik, se je preselili v Ljubljano, po končani vojni pa je odšel v tujino in se naselil v Argentini.

Tudi v Argentini je vse svoje sile posvetil javnemu delu in se še vedno redno udejstvuje na verskem, narodnem in socialnem področju. Obiskuje rojake in jih utrjuje v narodni zavesti, raznaša časopise in se živahno zanima za slovenske probleme. Zelo se je trudil, da bi se v Buenos Airesu priredila slovenska obrtno-industrijska razstava. To njegovo misel je pozneje uresničila Kreditna zadruga SLOGA. V Argentini je član številnih slovenskih organizacij.

K visokemu življenjskemu jubileju mu prisrčno čestitamo!

Sm R

SAN MARTIN

Velika noč

Veliko noč smo v San Martinu praznovali kar najbolj slovesno. Na velikonočno nedeljo so rojaki napolnili sanmartinsko stolnico do zadnjega kotička. Slovesno peto mašo je daroval sanmartinski dušni pastir g. Franc Bergant. Slovenski pevski zbor je v svoji polni zasedbi krepko prepeval znane in priljubljene slovenske velikonočne pesmi, ki so zlasti pri starih slovenskih naseljencih večkrat privabile solze v oči. Po maši pa so se rojaki podali na velikonočni zajtrk v Slovenski dom. Bilo jih je toliko, da so napolnili dvorano in vse ostale prostore. Zopet se je pokazalo, kako veliki prazniki povezujejo Slovence v zdomstvu.

INAVGURALNO PREDAVANJE NA UKRAJINSKI UNIVERZI

V nedeljo 25. t. m. ob 12 je bilo inavguralno predavanje na ukrajinski katoliški univerzi (humanistična fakulteta s slovenskim oddelkom) v prostorih fakultete pri ukrajinski katoliški katedrali na Ramón Falcón. Predaval je prof. M. Wasylik o Gospodarski kolonizaciji Ukrajine. Na podlagi gospodarskih statistik je pokazal, na kakšen način Sovj. zveza izkorišča naravno bogastvo Ukrajine. Na koncu je podal sklepne misli: kakor se izvaja kolonizacija Ukrajine na političnem, verskem polju, tako tudi na gospodarskem. — Odprtja so se udeležili tudi slovenski zastopniki.

Po predavanju je bil pogovor z ukrajinskimi slušatelji, kjer je prof. Wasylik podal nov spored učnih predmetov za vsa štiri leta ter način razvrstitve predavanj. To naj bi veljalo tudi za slovenske slušatelje.

Ob tej priložnosti vabimo vse, ki bi želeli študirati na ukrajinsko-slovenski humanistični fakulteti, tako dosedanje kakor nove slušatelje in tudi vse, ki bi se hoteli informirati o njej, na sestanek v Slovensko hišo v torek dne 4. maja ob 7 zvečer. Predavanja bodo enkrat na teden od 19 do 22.30, dan po dogovoru.

Prof. dr. Tine Debeljak

SLOVENCI PO SVETU

PISMO IZ NEMČIJE

München, 12. 4. 1976

Gospod urednik! Tukaj opazujem vedno večjo idejno zmešnjavo. Odlično organizirana komunistična propaganda je zaslepila ogromno ljudi, tudi mnogo katoličanov, in je ohromila protikomunistično delavnost. Danes je postala „antikomunist" že kar velika psovka, in kogar označijo za protikomunista, je za javnost manj vreden človek in vreden najmanj posmeha, če ne že zaničevanja od strani nekomunistov.

Naj omenim naslednji primer. Lani je neki benediktinski duhovnik iz Münchna napisal besedilo za slušno igro „Ave Eva", ki jo je uglasbil nato eden izmed njegovih stanovskih tovarišev. Igro so prvikrat predvajali letos v januarju v dvorani katoliške cerkve sv. Karla. Ta igra je zelo navdušila župnijsko mladino, ki ima veliko posluha za erotizem, a prav nobenega za nedotakljive vrednote. Ta igra, ki je prepolna neokusnih iztirjenj in dvoznačnih besed, je vzbudila vihar ogorčenja med prebivalstvom, ki vidi v tej igri smešenje Marijinega oznanjenja. Duhovniki würzburške škofije so razglasili teden spravnih molitev za to nezaslišano žaljenje Matere božje. Münchenski ordinariat pa je na eni strani dejal, da se čudi, da je mogla ta igra vzbuditi tako ogorčenje, na drugi strani pa je izjavil, da je hvalevredno, da so se starejši verniki odločili za zadostilno pobožnost.

Največja sramota pa so trgovine s pornografijo. Res je, da se starejši ljudje za to ne zmenijo, za mladino pa so te izložbe kraj največjega pohujšanja. To so sadovi socialistično liberalnih politikov. Največja krivda pade na Brandta, ki je s smešenjem krščanskih načel in navad pripravljal pot v socializem (reci: komunizem).

Č. T.

PO ŠPORTNEM SVETU

ZA EVROPSKI NOGOMETNI POKAL so bile v soboto in nedeljo, 24. in 25. aprila odigrane štiri tekme, četrtfinalne tekme. V Zagrebu je Jugoslavija premagala reprezentanco Wallesa z 2:0, gola sta zabila Vukotić in Danilo Popivoda, ki je še lansko pomlad igral za ljubljansko Olimpijo, sedaj pa igra v Zahodni Nemčiji. V Madridu sta se Španija in Nemčija razšli z neodločenim rezultatom 1:1, v Bratislavi je češkoslovaška ekipa premagala Sovjetsko zvezo z 2:0, Holandija pa je v nedeljo visoko premagala v Bruslju Belgijo — kar s 5:0.

EVROPSKO NAMIZNOTENIŠKO prvenstvo je bilo v Pragi od 25. marca do 4. aprila. V ekipnem tekmovanju je jugoslovanska ekipa, ki so jo sestavljali Šurbek, Stipančić, Karakašević in Kosanović, osvojila prvo mesto in s tem po 14 letih spet zlato medaljo. Damska ekipa je tudi dosegla dosedaj najboljšo uvrstitev na mednarodnih tekmovanjih — zasedla je četrto mesto in s tem dobila še bronasto medaljo. Med posamezniki jugoslovanski zastopniki niso bili preveč uspešni. Do osmine finala se je prebil Dragutin Šurbek, kjer ga je odpravil Anglež Neale s 3:1, do četrtfinala pa Antun Stipančić, kjer ga je premagal zmagovalec med posamezniki Francoz Secretin s 3:1. V polfinalu je Secretin premagal Čeha Orlowskega s 3:2, v finalu pa Strokatova (SZ) tudi s 3:2. Pri damah je prvo mesto osvojila Angležinja Hammersleyeva, ki je premagala znano romunsko veteranko, 31-letno Alexandrujevo. Pri ženskih parih sta Palatinuševa in Fabrijeva izpadli v četrtfinalu, prvo mesto pa je pripadlo Hammersleyevi in Howardovi (Angl.). Pri moških dvojicah sta Šurbek in Stipančić prejela bronasto medaljo, zmagovalca pa sta bila Šveda Johannson in Bengtsson. Drugo zlato medaljo sta za jugoslovansko ekipo pridobila v mešanih dvojicah Antun Stipančić in Eržebet Palatinuševa.

Vrstni red pri moškem ekipnem tekmovanju je bil: 1. Jugoslavija, 2. Švedska, 3. Sovjetska zveza, 4. Francija, 5. ČSSR, 6. Nemška zvezna republika, 7. Anglija, 8. Madžarska, 9. Poljska in 10. Bolgarija. Pri damah je prvo mesto zasedla ekipa Sovjetske zveze, slede Anglija, ČSSR, Jugoslavija, Romunija, Švedska, Madžarska, ZR Nemčija, Nizozemska in Luksemburg.

ZA ZAKLJUČEK smučarske skakalne sezone so se v Vzhodni Nemčiji v Oberwiesenthalu zbrali na tradicionalnem tekmovanju skoraj vsi najboljši skakači. Nastopilo je 98 tekmovalcev iz dvanajstih držav, izmed elite sta manjkala le dva najboljša Avstrijca, Innauer in Schnabl ter Sovjeti in Japonci. Zmagal je olimpijski zmagovalec H. G. Aschenberg, drugo mesto pa je zanesljivo osvojil Slovenec Bogdan Norčič. Aschenberg je s skokom 90,5 in 89,5 dobil 261 točk, Norčič s 89,0 in 90,5 pa 252 točk.

OBVESTILA

NEDELJA, 2. maja:

Proslava 16. obletnice slovenskega doma v Carapachayu.

SREDA, 5. maja:

Zveza slovenskih mater in žena bo imela svoje drugo predavanje ob 17. uri v Slovenski hiši. Predavala bo ga. Lina Matičičeva o zdravju v družini.

NEDELJA, 9. maja:

Vseslovensko romanje v Lujan.

NEDELJA, 16. maja:

V Slovenskem domu v San Martinu petnajsta obletnica blagoslovitve doma. Celodnevna prireditev z mašo, akademijo in družabno prireditvijo.

SOBOTA, 22. maja:

V Slovenskeme domu v San Martinu točno ob 20 filmski večer „Slovenci po svetu" z uvodno besedo g. Alojzija Rezlja.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo od 19 do 19.30 ure na radio Antártida. Ne pozabite odpreti svojih radio aparatov!

Ponovno opozarjamo, da ZS nudi možnost članom nad 60 let starosti, ki so v zaostanku s članarino, da to poravnajo do 1. julija 1976 in se jih po 6 mesečni dobi vključi v Zavarovalni sklad. Po tem datumu se ne morejo več vpisati v Zavarovalni sklad, lahko pa ostanejo člani Zedinjene Slovenije.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires
Argentina
T. E. 69-9503

Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B — FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775 — TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 1.311.428

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1976 za Argentino $ 1.400.— (140.000), pri pošiljanju po pošti $ 1.450.— (145.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 20 USA dol.; obmejne države Argentine 12 USA dol.; Avstralija 25 USA dol.; Evropa 23 USA dol., ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.; Evropa 17 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, T. E. 33-7213.

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK
specialist za ortopedijo in travmatologijo
Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413
Ordinira v torek in petek od 17 do 20. Zahtevati določitev ure na privatni telefon 628-4188.

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

LUKY

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197
EZEIZA

AVDA. 25 de MAYO 136
C. SPEGAZZINI

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad
SAN JUSTO

AVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)
LOMAS DE ZAMORA

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

Ludvik Puš (60)

NA DOLGO POT

Na oglede sem šel čez dva dni, a to pot nisem vzel s seboj nahrbtnika zaradi slabe izkušnje iz Flachau-a. Sklenil sem v Hopfgartnu ostati, kolikor bo treba, da se vse razčisti in ogleda brez naglice, brez prevelikega navdušenja, mirno in hladno. Bilo bi katastrofalno, če bi se čez nekaj časa izkazalo, da ne pojde. Kogar gad piči, se boji belouške. Zato sem bil trdno odločen, predebatirati vse okoliščine, jih pretehtati in šele po treznem, mirnem premisleku mesto sprejeti. Potem pa ne kar tam ostati, ampak se vrniti v Salzburg, tu na škofiji dobiti razne informacije in jih uskladiti z izkušnjami v Hopfgartnu, nato se definitivno preseliti. Misel na ženo, ki že dolgo čaka sama tam na Koroškem, me je gnala, da sem hotel vse čimprej urediti, saj sva oba težko čakala na svidenje.

V pozni jeseni so v onih krajih navadno dnevi zelo lepi in prijetni. Bilo je zadnjo tretjino novembra, vreme imenitno, ko sem zjutraj stopil na vlak proti Innsbrucku. Zveza je direktna in ni nikjer prestopanja. Bil je brzec, ki se ustavlja v Hopfgartnu (drugi, še bolj direktni brzovlak do Innsbrucka, se tam ni ustavljal). Kljub razmeroma redkim postankom in hitri vožnji, je bilo vendarle že precej čez poldne, ko smo zavozili na kolodvor moje namembne postaje. Oskrbel sem se pred odhodom z zemljevidom onih krajev, da sem sledil vožnji, ki mi je bila dokaj tuja. Odkar sem se pred več kot desetimi leti vračal po tej poti iz Belgije in Nemčije, se tod nisem več vozil.

Na zemljevidu sem opazil veliko vijugo železniške proge tik pred Hopfgartnom. Zdelo se mi je, da mora tam železnica premagati veliko višinsko razliko, zato sem pazil, kdaj bomo dospeli do ogromne serpentine in sem res ujel pogled z vrha vijuge doli do njenega zaključka globoko v dolini, kjer se je zdelo, da proga teče popolnoma v nasprotno smer. Ta zavijača je karakteristična značilnost hopfgartenske lege: trg Hopfgarten leži mnogo niže od visoke planote, raztezajoče se od St. Johanna prek Kitzbühla do Westendorfa, kjer se hipoma prekucne v globoko dolino, sprva ozko kot soteska, potem, okrog trga samega, razširjeno v prostorno kotlino, niže spet stisnjeno, da skozi lahko teče le zajeten potok, železnica in cesta.

Z župnikom sva se pozdravila kot dobra znanca. Predstavil me je kooperatorju, mlademu, bistremu duhovniku in — kuharici, veliki in suhi ženski, ki se ji je takoj po obnašanju poznalo, da z mojim prihodom in župnikovim načrtom ni povsem zadovoljna. Zbrani smo bili v prijetni hištrni ob kuhinji, kjer so se zadrževali po kosilu. Župnišča ni bilo težko najti, stoji tik za presbiterijem velike cerkve in po svoji velikosti dveh nadstropij odgovarja mogočnosti cerkve in razsežnosti fare. Nasproti leži manjša cerkvena hiša, očividno kaplanija, kjer je stanoval upokojeni dekan, v spodnje prostore pa so stisnili nekega poljskega begunca. Kooperator je imel svoje bivališče v zgornjem nadstropju prostornega župnišča.

Župnik je naročil kuharici, naj me postreže, ker moram biti lačen od zaranega zajtrka. Pomenkovali smo se o vsakdanjih rečeh, dokler se z župnikom nisva pomaknila sama v pisarno v prvem nadstropju. Tamkaj je najprej razložil, kaj vse bo obsegalo pisarniško delo. Korespondence ni veliko, več da opraviti izdajanje raznih cerkvenih listin (rojstnih, poročnih, mrtvaških itd. listov) sprejemanje in vpisovanje naročil za maše, pogrebe in podobno; največ dela pa ima pisarna s pobiranjem cerkvenega davka. V tej točki je bil župnik zelo izrazit in jasen. Ni skrival globokega prepričanja, da pobiranje in izterjevanje davkov, kakršnih koli davkov, ne bi smelo biti naloženo duhovniku. On je in mora biti duhovni pastir svojih faranov, ne pa davčni eksekutor. To dvoje je slabo združljivo, če je sploh združljivo. Vse se je v njem upiralo, da bi faranom pošiljal davčna opozorila in sprejemal vplačani denar.

„Razumem, da mora Cerkev kot božja ustanova med ljudmi na svetu imeti svoja sredstva za izvrševanje poslanstva," je energično razčlenjeval svoje stališče, „toda način, kako priti do teh sredstev je pri nas, kjer so vpeljali tako zvani cerkveni davek, popolnoma neprimeren in škodljiv. Pa če cerkveni davek že hočejo imeti, naj bi ga ne ločili od vseh drugih davščin in naložili pobiranje Cerkvi sami. Naj bi ga z drugimi davki vred pobirala država ali pokrajina in odstopila Cerkvi zakonito določeni delež." (Bo še)

SLOVENSKI DOM V CARAPACHAYU

bo proslavil v nedeljo 2. maja

16. obletnico ustanovitve doma

s celodnevno prireditvijo

Spored:

11,15: dviganje in pozdrav zastavam

11,30: sv. maša, ki jo bo daroval msgr. Anton Orehar za vse žive in mrtve člane Doma.
Po sv. maši na razpolago kosilo.

16,30: (točno) kulturni spored. Govori predsednik N. O. za Slovenijo *g. Miloš Stare.*
Pri sporedu sodelujejo: šolska mladina, člani mladinskih organizacij in pevski zbor Mladina.
Po kulturnem sporedu: prosta zabava
Sodeluje SLOVENSKI INŠTRUMENTALNI ORKESTER

Vsi rojaki prav prisrčno vabljeni.

Slovenski skupnosti naznanjamo, da je naš Gospod Jezus poklical k sebi v prvih urah velike sobote

g. Tone Ogrin

svojega zvestega služabnika.

Kot goreč dušni pastir je deloval v župniji Naše Gospe lujanske v sanluiški škofiji.

Potem, ko je na veliki petek opravil svete obrede Jezusovega trpljenja in smrti, in zadnjič s svojim vernim ljudstvom več kot tri ure molil sveti križev pot, je odšel v Hišo Očetovo na praznovanje večne Velike nedelje.

Priporočamo ga v molitev.

Žalujoči:
mamica, ga. *Marija roj. Rus*
brat *Janez* — župnik
stric *Roman Rus*
prijatelj-sobrat *Tone Škulj*

San Luis, Buenos Aires, velika noč 1976